

- עצבנותו וחוסר שלטונו של ו.ו. בעצמו בלסו ועברו הישיבה. צר לראות בחור מוכשר זה בקלקלתו. היש עוד תיקון לליקוי מדאיב זה?
חזרתי בערב להשרון.

29.6.51, יום ו' כה' סיוון

סקירה על מושבי העולים בראשית יוני מגלה ליקויים חמורים אלה:
אספקת המים גרועה. חסרים צנורות או מנוע להפעלת הבאר, לפעמים דרוש תיקון קל - ואינו נעשה. גם מי שתיה נקנים ביסורים. אספקת המצרכים אף היא לא סדירה, הלחם לא טרי. לקויה גם אספקת הציוד החקלאי. השווק נעשה ע"י הבובה, אבל מחלוננים על מחירים, פחות במשקל, ומשוכ כך רבים מוכרים חוצרתם לשוק שחור. בחינוך יש לקויים. המורים אין להם הכשרה מספיקה, ולפעמים נוסעים ליום יומים הביחה (רובם לא גרים במקום) ומזניחים ביה"ס. הסוכנות וגם הקה"ק מלינה שכר העובדים.

מצב הכסחון שופר, אחרי האמונים שקיבלו המחישבים. המדריך קובע במושב, אולם לא כל המדריכים מחאימים לתפקידם.

ברבסיה המדריך הוא איש הפה"מ, באורה - איש מפ"מ.

אנשי החזית הדתית במשרד הדתות, הסעד והפנים עושים במושבים שליחות מפלגתית. הרב גמליאל ממשרד הדתות, עפרי, קצין מחוז, ירושלים, דב רוזן מהמחלקה לישובי העולים במשרד הפנים נוקטים בשעת מילוי תפקידיהם הרשמיים קו מפלגתי מובהק.

- בבית ארלוזורוב מבישה עם עסקני האיגוד המקצועי: זילברמן, אורי אלפרט, קורלנדר, טשל, וויינר (לשכת המס), ויסמן (עובדי המדינה), צבי אסף. 500 פועלים מחנדים עסקו בבחירות לקונגרס - דברולמועלים, מקידים ועוד. 30500 חברי הסתדרות מלאו שאלונים, רובם אנשי ח"א. מספר הבחורים לכנסת בממלאי השאלונים הוא 38.400, 4230 רשמו שהם שייכים למפלגות אחרות (ממס, צ.כ., ועוד), חברי מפלגה נרשמו 13000, אוהדים 11.400, לא פוגררים 10.100. לא הגיעו לחברי קואופרטיבים ולא לפועלים ועקידים בודדים, בערך 15-16.000 איש. מספר חברי ההסת"ב ח"א כולל יפו, בת ים, נחלת יצחק, הדר יוסף - 83.000 (כולל נשים). בוצעו הרבה מסיבות ואספות, אבל שתוף הנשים היה קטן. לא הצליחו למשוך אחיות, מורות, טקידות, גננות לאספות.

זילברשטיין חולק על הרגון שבח"א אין התנכחות. זוהי טיבת פטיביות הנשים? הסדרה בבית, במשפחה. גם הפנויה פטיבית יותר מחברה באותו המקצוע. אורי מספל במתכה, העס, מזון, אפיה, בתי אוכל ומלון, עץ, קולנוע, יהלומים - בערך 15.000 פועלים 30% פועלות (בלי נשים), אין חוסר עבודה. יש מחסור משווע בבעלי מקצוע. בסוף השבוע הבא יתחילו במסיבות מצומצמות במספר רב. והנשים? יערכו טרשים ונאומים קצרים. זה לא מס יק! יש ללכת לביחה של האטה. - בין פועלי העשיה הרוב הם עולים. ביניהם יש כאלה שיש להם מנקסים משתי מפלגות. המצב רוח הרבה יותר טוב מאשר לפני הבחירות לעיריה. התנאים הכלכליים הוטבו. יש לסדר פיולים לפועלים שיראו הארץ - פועלי דפוס, יהלומים ועוד.

משל מספל בהובלה ושרותים, אריג, מחס, עובדים אזרחיים, כצבא (12.000 אזרחים בצבא 70% עולים), מיוחד. צ.כ. עושים טאמצים להקים תאים בכל המקצועות, הצליחו בהובלה (בקרב הבודדים!) יש להגיע גם לעקומות עבודה

לא מאורגנים. יש הרבה מקומות קטנים כאלה בת"א, שלא כבחיפה, ששם מרוכזים בבתי מלאכה גדולים. הפגישות עם מקומות לא מאורגנים אלה מעודדות לדברי משל. כל פגישה עם פועלים נותנת תוצאות טובות, בידי מפ"מ יש מתכת ומחט, אפיה. מתכת בלבדה מונה כ-7000 חברים. במחט יש 1500 פועלים, לא כולם חברי ההסתדרות. באפיה יש 400. יש לשחרר העתודות שבוע לפני הבחירות (לא יתכן!)

משל שואל אם אפשר לעשות הסברה במפ"מ בחדרי האוכל?

קורלנדר - בת"א יש 5000 פועלי בנין. התא המפלגתי די חזק, למעלה 1200 חבר, גם למפ"מ יש סניף גדול 6-700 איש. עד עכשיו היו לנו 50% ולמפ"מ 50%. רוב פועלי הבנין - 3000 עולים חדשים. כ-1600 איש למדו המקצוע, ויש כבר ביניהם מדריכים. מכשיל אותנו חוסר בגדי עבודה. (חברים אחרים מעירים שזה נובע גם לפועלי תעשייה). יש 3500 פועל שלא קיבלו נעל ובגד מראשית 1950. אין חוסר עבודה בבנין.

וויסמן: יש 6000 עובדי מדינה (לא כולל משרד הבטחון), 2000 חברי המפלגה, רבים עולים חדשים (בחקלאות ובאוצר למעלה מ-50% עולים חדשים. כ-22% של עובדי המדינה הם נשים. יש חלונות שות נגד מנהלי המטרדים 4-600 איש, שאין רואים אותם בכנוסי עובדי המדינה. יש בקרב עובדי המדינה חברים מסורים ונאמנים, המצב רע וקשה במשרד לסחר ותעשייה. יש בו הרבה חברי מפלגה, אבל ניסלה סמכותם. מה המצב במשרד העבודה? מקודם לא היו שם חברים שלנו. המצב נשתנה, אבל עוד מפ"מ ומקי שולטים על העובדים בעב"צ. בעיקר קיבלה מפ"מ רוב. באיזה משרדים המצב רע? משרדי הבטחון, העבודה, החקלאות בסדר. החנוך רע, באוצר רע, מחוץ למכס ולמס, במשרד חוץ יש עכשיו התעוררות, במשרד התחבורה המצב לא כל כך טוב. בת"א עובדים בדואר 2000,

בירושלים 1000, ברכבת בח"א מצבנו טוב מאוד, בחיפה טוב, בנמלים? בחיפה טוב, בח"א ויפו - מפ"מ. - פקידים בכלל: בח"א 14000 פקידים בהסת" (לא כולל עובדי המדינה) - נצר סועץ רק 11.000, לא כולל משרד הבטחון.

בקר - ינסו להראות אותנו (1) בשוק שחור (מפ"מ ומקי דורשים בירור עניין זה), (2) תוספת היוקר - ב-15 ביולי יש לחדש ההסכם על מכסת תוספת היוקר, (3) בגדי עבודה - כנראה שלא יהיה תיקון בחודש זה אלא באבגוסט או בספטמבר, (4) עתודות - הבטחת תשלומין לאנשי עתודות. הוסכם בועדה בין משרדית שגם נותן העבודה ישלם, וגם העובד יסבול. רווק 50%, עם ילד - פחות. בועדה: משרד הבטחון, משרד האוצר (נוימן), משרד העבודה, משרד המשפטים. (5) נסיונות של שביחות פראיות שנחשדו ע"י מקי ומפ"מ. היו כבר שלוש - שהצלחנו לחסל אותן.

- בא אצלי יצחק עוז (הוז). מציע עצמו לשרות המדינה. למה? ע"י רה"מ לבחון תלונות האזרחים. אמרתי לו: (א) יש משרד כזה, (ב) לא טוב לעשות זאת עכשיו, (ג) ערב הבחירות, אם הדעהי, אם הבחירות יגמרו כרצוי למנות מועצה כלכלית מכל החוגים ע"י רה"מ. הוא אמר ששימש כמפקח המלאי במשרדו של דוב, יצא בדיצמבר 1950, עבד כשנה. לפרנסה אינו זקוק, יש לו רכוש. (גר בבורדון 60, פינת שפינוזא, טלפון 4416).

- שאלתי אימר על מגרשו בשיכון, מדוע לא הברילו מברשו? אין הוא יודע, ועד השיכון מסר לו המגרש הזה, מבלי שסיפר לו שיש ערעור על כך. הוא מוכן שיגרילו לו מגרש.

- איסר חובע אמצעים לפעולה החדשה. נצטברו כ-18 אלף ל"י שחזרו, ונרשמו. רוצה להגיד לרוזוליה (משרד הבקורת) שעל כספים אלה הוא אחראי בפני רה"מ.

- בא פלמון. מפ"מ וצ.כ. לא עשו כלום למעשה, כי לא ידעו עד לפני שבועים מה המפלגה עושה או עומדת לעשות. דחית פעולת המפלגה יצרה מחיחות בקרב הערבים (מחוץ למובטחים למק). הערבים פנו לחברינו בממשלה. היו מוכנים כולם ללכת עם המפלגה. השיקול אצל חברינו היה שלנו יהיו יותר ערבים מאשר אצל אחרים - ז"א 4 ערבים (זה, לדעתי יותר מדי). החלט לסדר רשימות ערביות ארציות ושלישית - מיוחדת למשולש. רשימה ארצית אחת - בראשה סוף דין זועבי, אחריו - 2 נוצרים - אנשי ברית פועלי א"י (רשימה דימוקרטית), רשימה ב' - קדמה, בראשה שייך סאלח חסן חניפס, דרוזי, אחריו מוסלימי ואורטודוכסי, ברשימת המשולש (בעלי נחלאות ופיתוח) - בראשה פאריס חמדן, אחריו אכין גרגורה. נעשתה פעולה ע"י שיטתית ופלמון שהערבים הקטורים עם דוד הכהן. אבא ופלמון יצביעו ישר בעד א' (ערבים הנגב, המשולש, בסביבות נצרת, גליל המערבי, בחיפה, ביפו).

אין רשימה ערבית אחרת. צ.כ. לא הכניסו ערבים, אבל הם מבטיחים כסף בעד על קול.

פלמון סבור ש-60-70% של הערבים יצביעו בעד שלוש הרשימות ובעד א'. גם צ.כ. יקבלו קולות ערבים, גם מפ"מ משהו, ומקי יקבל 20-30 אחוז מקולות ערבים.

- פלמון סבור שסתוי הוא אדם הגון, ואם במשטרה מתנגדים לו הרי זה הסתבכות עם יחזקאל, שיחזקאל גרם להן.

- מהנגב עברו לעבר הירדן על מנת לא לשוב 8000, יתכן שיעברו עוד כאלפים, וישאר רק כ-6000. השיך של סולימן הזאיל לא רוצה לעבור לעבה"י, גם לא רוצה להשאר בנגב; ועומדים לתת לו רכוש עירוני ברמלה או ביפו, ואז יתכן שהשאר יתפורר.

- בא אצלי יצחק שיקביץ, נהג באגד, בן עירו של אליהו, 31 שנה בארץ. מצא כתבי יד שלי - מתברר שאלה הם של רגנה, שיירים ממה שמסרה לאגד בימי מצור ירושלים. הוא מבקש רשיון נהגות לדוד הירשפלד, מאנשי מחל.

- אה"צ בא אצלי דר. ברגמן. הוא מבקשני לא לדבר עם ווייסגול. נפגש עם חיים. אך הגורל נחרץ. לא יגיש התפטרות, יפטרו אותו. הצעתי לו ראשות חמד. הסכים.

- ישיבת המטה, בהשתתפות יוספטל, פינקלשטיין וספיר. יגאל דורש גמר כביש "הרעב" בדרום. יש כבר סולינג, דרוש רכב להביא הזפת. כרגע הנסיעה ענוי בשביל המשקים. במשך שבוע אפשר לדעת יגאל לגמור הכביש, פינקלשטיין סבור - במשך חדשים.

בררנו המשך כניסת הצבא למעברות. עד עכשיו לא ניתן לצה"ל כל חקציב לכך. ויש גרעון של 350.000 ל"י. ספיר מציע להעביר גרעון זה למשרד העבודה. גולדה ויוספטל הבטיחו שזהל יקבל הוצאותיו.

מאחד באפריל 1951 ועד גמר שנת החקציב הוגש חשבון של 150.000 בשביל פעולת הצבא ב-17 מעברות. אשכול וגולדה חייבים לשלם. אשכול הבטיח שהחלק הרפואי יפרע ע"י קפח, - ואם לא חשלוס הסוכנות.

בררנו פעולת הצבא במעברות להבא בקשר לזרם העליה. יוספטל מודיע שבעשרה ליולי תסתיים עליה בבל. יעלו עד אז 108.000 איש, ישארו בעיראק 14.000, עליה רומנית תגדל. האניה חלך 5 פעמים בחודש, חביא בכל פעם אלפיים. יש לרוקן המחנה הפרטי - 1500 איש (קורדים).

כרגע יש 89 מעברות, בהם 90-100.000 נפש, מהם 35,000 עובדים. אין כמעט חוסר עבודה. מדאיג המצב הפנימי. יש לדאוג למים, לנקיון, למחנאות. מוסדות ילדים ורפואה לא מופעלים כראוי - מחוסר מומחים וחוסר ארגון - אין רופאים, אחיות וגננות. משרד הסעד אינו פועל זה חדשים, כי האוצר לא נותן לו אמצעים.

הסעד עוסק בתזונה ילדים, במוסדות הינוקות (עד גיל 5) תומך במשפחות שאינן מרוויחות.

יש חוסר ליכוד חברתי, אין משמעה. מה נדרש מהצבא? (1) הספקה מים, (2) נקיון, (3) הפעלת מוסדות הרפואה ומוסדות ילדים, (4) השלטת מטמעה.

המעברות הזקוקות ביותר: מגדל ע"י סבריא, 100 משפחה, זקוקה לכל 4 הדברים, בית שאן, 300 משפחה, זקוקה ל-4,2, חל עדשים 250 משפחה, 4,3,2; כברי 200 משפחה, 4,3,2; זכרון יעקב 100 משפחה 4,3,2; חדרה 1200 משפ. 4,2; רמת השרון 1000 משפ. 4,2; כפר אוננו 800 משפ. 4,3,2; סקיה א' 700 משפחה 4,3,2; סקיה ב' 300 משפ, 4,3,2,1; זרנוקא ב' 150 משפ, 3,2,1; מגדל גד ב' 500 משפ, 4,2; באר שבע 1200 4,2;

יש עוד 8 מעברות פחות זקוקות: חלסה 950 משפחה, מגמי 200, קיסריה 250, ודי ערה 100, כרכור 200, כפר נחמן 300, רמתיים 300, רחובות 650.

לשלושה חדשים ידרשו ל-13 מעברות 22000, משרד העבודה יכסו הגרעון?
אבל לצבא אין רכב. הצבא ישלח ועדה סקר לכל המעברות לבחון הצרכים לקראת
החורף. במוסד לתיאום בשבוע שאחרי הבא נברר סיכויי העליה בקיץ ובחורף
הבא ובעיות השיכון והמים. יש עוד לברר עם הצבא אפשרות כניסתו למעברות,
כי יגאל שוען שהצבא מתוח ועמוס עד קצה יכולתו.

- אחרי הישיבה חזרתי ל"השרון".

30.6.51

ערכתי היום המצע לבחירות לכנסת.

1.7.51

משה, בן-יהודה: יש לנו 13.000 מורים. לפי החשבון שנעשה באכרזיל
על מספר הילדים שיכנסו לבה"ס בחשי"ב (בלי להכניס בחשבון העולים שיבואו)
יחסו 2000 מורים. מסדרים קורסים מקוצרים שיהנו עד 800 מורים, יש מו"מ
עם האוצר על שחרור מס הכנסה משעות נוספות של מורים. זה יפנה עוד 6-700
מורים. גרעון ישאר. החשבון הוא מורה ל-30 שעות בשבוע. יש צורך שדחית
הגיוס מלפני אשתקד תחודש גם השנה. ההוראות היו: דחית גיוס של מורים,
מורות, גננות עד גמר חובתו לשרת ולא עד ככלל. ע"י כך לא יגרע ממספר המורים
הקיימים. יש עכשיו כ-1200 מורים (מורות וגננות) חייבי גיוס. - הוראה לפני
שנה ניחנה גם שגננות שהגיעו לגבול אפשרות גיוסן העובדות בישובי עולים